

JUNIOR ECO-EXPERT PROJECT

7th JUNIOR ECO-EXPERT PROJECT

Yspertal, Austria

6-10 czerwiec 2005

„Gleba – baza życia”

Höhere Lehr-Anstalt Umwelt u. Wirtschaft, Yspertal, [A]

SOŠ pro ochranu a tvorbu životního prostředí, Veselí nad Lužnicí, [CZ]

Ferenc Gimnázium Szakközépiskola és Kollégium, Tokaj, [H]

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Władysława Szybińskiego, Cieszyn, [PL]

Spis treści:

Spis treści:.....	2
Cel międzynarodowej współpracy szkół partnerskich.....	3
Opis projektu „Gleba – baza życia”.....	4
Pobieranie próbek gleby.....	5
Program.....	6
Dzień 1.....	6
Dzień 2.....	6
Dzień 3.....	6
Dzień 4.....	6
Dzień 5.....	6
Dzień 6.....	6
Realizacja projektu.....	7
Badanie zawartości humusu.....	7
Oznaczanie typu gleby.....	7
Badanie zawartości wody i pojemności wodnej gleby.....	7
Oznaczanie gatunków roślin.....	8
Oznaczanie fauny glebowej.....	8
Oznaczanie kwasowości gleb i zawartości wapnia.....	9
Badanie zawartości potasu i fosforu.....	9
Badanie zawartości metali ciężkich na przykładzie kadmu.....	9
Opiekunowie zajęć.....	10
Uroczyste zakończenie.....	11
Podsumowanie.....	12

Cel międzynarodowej współpracy szkół partnerskich

Celem projektu jest pogłębianie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz zapoznanie się z działaniami podejmowanymi przez kraje szkół partnerskich w tej dziedzinie. Podczas realizacji programu młodzież współpracuje przeprowadzając badania, opracowując wyniki oraz przygotowując prezentacje. Ważnym elementem wymiany jest podnoszenie umiejętności porozumiewania się w języku angielskim, który jest oficjalnym językiem warsztatów. Integralną częścią współpracy jest również wzajemne poznawanie kultury i tradycji regionalnych.

Opis projektu „Gleba – baza życia”

Gospodarzem projektu w 2005 roku była Szkoła Ochrony Środowiska w Ysper w Dolnej Austrii. Szkoła położona jest w malowniczej dolinie Yspertal. Bogactwo lasów powoduje, że produkcja drewna jest podstawowym kierunkiem działalności gospodarczej. Brak większego przemysłu decyduje o czystości środowiska i walorach turystycznych rejonu.

Ilustracja 1: Rejony pobierania próbek

W Projekcie uczestniczyło 80 uczniów (po 20 z każdej szkoły). Uczniowie zostali podzieleni na 8 grup, które prowadziły badania gleby pobranej w ośmiu rejonach Ysper zgodnie z kierunkiem wschód-zachód, symetrycznie po obu stronach doliny (mapa). Próbki ziemi pobierano z 10-11 miejsc rozpoczynając od szczytów wzgórz, kończąc na brzegach potoku Ysper. Każda grupa przeprowadzała wszystkie zaplanowane badania w pracowniach chemicznych i biologicznych w mieszanych międzynarodowych grupach (obowiązywał język angielski).

Pobieranie próbek gleby

Pobierano cztery rodzaje próbek

1. Próbką średnią z wykonana z 15 próbek podstawowych pobranych w jednym miejscu ok. 0,5 kg) do badań składników chemicznych (10 – 11 próbek)
2. Próbką o wymiarach 0,25m*0,25*m*0,25m do badań własności fizycznych gleby (4 próbki)
3. Próbką o wymiarach 0,1m*0,1m*0,05m do badania organizmów glebowych (10- 11 próbek)
4. Próbką profilu glebowego
5. Wszystkie gatunki roślinności z pow.10m² zebrane w miejscach pobieranej gleby (4 próbki)

Ilustracja 2: Pobieranie próbek gleby

Program

Dzień 1

Wyjazd z Cieszyn. Zwiedzanie pól bitewnych w okolicach Sławkowa pod Brnem (Austerlitz).

Dzień 2

Oficjalne otwarcie projektu. Pobieranie próbek gleby. Zawody sportowe.

Dzień 3

Analiza gleby w pracowniach. Lekcja języka niemieckiego na wesoło.

Dzień 4

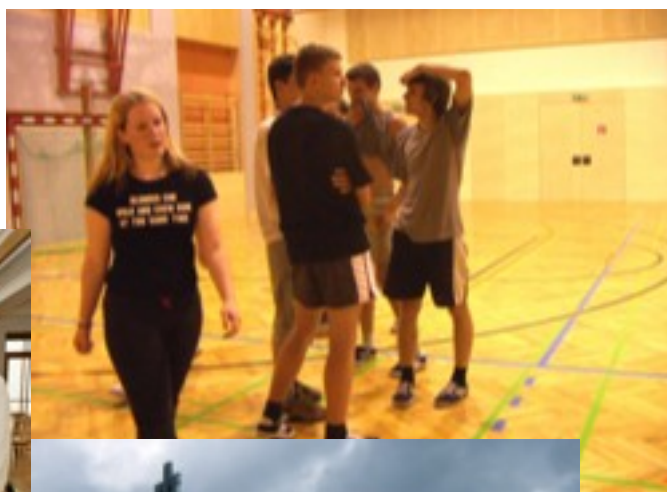
Analiza gleby w pracowniach. Spotkanie ze sponsorami. Zwiedzanie Yspertalu z przewodnikiem.

Dzień 5

Opracowanie wyników badań. Uroczysta ceremonia zakończenia projektu. Prezentacja wyników badań w obecności dyrektorów wszystkich szkół oraz burmistrzów miast partnerskich. Programy folklorystyczne w wykonaniu uczniów wszystkich szkół. Wykład na temat: „Znaczenie gleby jako bazy życia”. Przemówienia dyrektorów szkół. Dyskoteka.

Dzień 6

Zwiedzanie klasztoru w Zwelt. Powrót do Cieszyna.

Realizacja projektu

Badanie zawartości humusu

Humus to całość organicznych związków w i na powierzchni gleby, które decydują o biologicznych formach życia w glebie oraz o zawartości azotu i wody. Zawartość humusu badano metodą utleniania dichromianem(VI) potasu $K_2Cr_2O_7$ w obecności stężonego kwasu siarkowego oraz miareczkowania pozostałości $FeSO_4$ siarczanem żelaza (II).

Oznaczanie typu gleby

W pracowni uczniowie:

1. rysowali profil glebowy
2. oznaczali typ gleby na podstawie rozkładu frakcji glebowych (metodą sedymentacji)
3. oceniali sorpcję fizyczną gleb
4. badali trwałość struktury gruzelkowej gleby

Badanie zawartości wody i pojemności wodnej gleby

1. 10 gramowe próbki gleby suszono w temperaturze $105^{\circ}C$ przez godzinę. Z różnicy masy wyznaczano zawartość wody.
2. 50 gramowe próbki gleby umieszczano w plastikowych tubach zamkniętych nylonowym filtrem, wkładano do wody na godzinę. Następnie odstawiano tuby do pojemników z mokrym piaskiem. Na podstawie różnic masy wyznaczano pojemność wodną gleby

Oznaczanie gatunków roślin

Rośliny zebrane w określonych miejscach grupy uczniów oznaczały przy pomocy atlasów mchów, porostów, kwiatów, traw, drzew itp. Spisywano nazwy łacińskie.

Oznaczanie fauny glebowej

Uczniowie analizowali próbki gleby bezpośrednio oraz pod mikroskopami. Oglądając próbki mikroskopowe poszukiwali mikroorganizmów oraz zapoznawali się ze składem mineralnym gleby. Część próbek przygotowano do badań metodą Tullgrena.

Uciekające przed ciepłem i suszą zwierzęta przemieszczają się wгłęb lejka i wreszcie wpadają do naczynia z alkoholem. Po kilku godzinach można obserwować gatunki żyjące w glebie.

Oznaczanie kwasowości gleb i zawartości wapnia

1. Kwasowość wymienną gleby oznaczano elektronicznie przy pomocy pH – metru. Do 20 g gleby dodawano 50 ml 0,01 molowego chlorku wapnia CaCl_2 . Po godzinie przeprowadzano pomiar.
2. Zawartość CaO oznaczano mierząc wydzielający się dwutlenek węgla CO_2 w reakcji z 4 molowym kwasem solnym HCl .

Badanie zawartości potasu i fosforu

Fosfor, azot i potas są głównymi składnikami gleb decydującymi o ich urodzajności. Fosfor i potas można oznaczyć z jednego ekstraktu.

Z 2-gramowych próbek przygotowano ekstrakty w mieszaninie octanu wapnia i kwasu octowego. Zawartość fosforu oznaczano w przeliczeniu na P_2O_5 przy pomocy molibdenianu (VII) amonu w obecności kwasu askorbinowego. Przygotowane roztwory badano UV/VIS Spektrofotometrem dla długości promieniowania absorbowanego 660nm.

Zawartość potasu w przeliczeniu na K_2O oznaczano metodą absorpcji światła o długości fali 799,5nm przy pomocy AAS (Atomic Absorption Spectroscopy).

Badanie zawartości metali ciężkich na przykładzie kadmu

Metale ciężkie stają się ważnym komponentem gleb z powodu zanieczyszczenia środowiska. Dzięki łańcuchowi pokarmowemu dostają się do naszego ciała i mają wpływ na nasze zdrowie.

Opiekunowie zajęć

Nad prawidłowym przebiegiem pracy w pracowniach oraz bezpieczeństwem uczniów pracowali nauczyciele:

1. Leopold Mang
2. Karin Browa
3. Maximilian Hocheneder
4. Gunther Gortan
5. Martina Schmidthaler
6. Peter Trötzmüller
7. Christof Zauner
8. Thomas Wehofer

Uroczyste zakończenie

Każda z ośmiu grup opracowała wyniki badań dla jednego z analizowanych obszarów zbierając wszystkie wyniki analiz otrzymanych w ciągu dwóch dni. Można więc porównać w jakich obszarach jest np. najwięcej humusu, najwyższa zawartość potasu, fosforu, wapnia czy kadmu, najniższe pH, jakie występują profile glebowe, typy gleb, występujące zwierzęta glebowe i rośliny. Można zauważyć wyraźne różnice pomiędzy glebą leśną, łąkową czy z pól uprawnych.

Podsumowanie

1. Wspólne wykonywanie pracy, przeprowadzanie interesujących badań, wspólne opracowywanie wyników oraz konieczność porozumiewania się w obcym języku uświadomiło nam że możliwe jest pokonywanie barier językowo – kulturowych.
2. Nawiązane przyjaźnie są szczególnie ważne teraz gdy znikają granice a integracja europejska stała się faktem.
3. Praca w środowisku podczas pobierania próbek gleby oraz we wspianale wyposażonych pracowniach chemicznych i biologicznych pozwoliła młodzieży poznać praktyczny wymiar wiedzy o przyrodzie.
4. Konieczność posługiwania się obcymi językami jest motywacją do dalszej nauki.

Dziękujemy organizatorom gospodarzom tegorocznego Projektu – Szkole w Ysper za gościnę i wspianale przygotowaną i zorganizowaną pracę.

Opracowanie: Małgorzata Waclawik-Syrokosz, Alicja Kubera